

d'esperar en un nom gòtic, en els arcaics docs. del nostre Nordoest.¹ Un *Fedacus* jutge ja intervé com apoderat del comte de Pallars, en un judici celebrat a la Seu d'Urgell i organitzat pel rei Lotari, relatiu al llogaret de Somponui (prop de Sort) en l'any 834 (*MarcaH.*, § 163; i *Cat. Car.* II, 471). En una venda de terra a Castissent al comte Ramon de Pallars, a. 1066, firma *Fedacu* un dels testimonis (*Li. Fe. Ma.* I, 95).

I és en els vols. de *Pall. i Rbg.* p. p. Abadal, on hi ha verament una munió de *Fedacus*, *Fedacho* i tals variants: en compto en 17 docs. a l'índex del tom II; començant l'a. 930 i en tot el segle i el següent: monjos del monestir de Lavaix (§ 247, 169.8), del de Senterrada (§ 297), d'Ovarra (§ 276), propietaris de terres etc. La forma *Fedacho* és en part abl. llatí etc. («terra de *Fedacho*», n.º 36); veg. encara docs. 139, 169, 182.

I acabant de demostrar el caràcter germànic del nom, també hi apareix amb declinació feble en -ON: «sig. *Fedachone* presbitero mon. de Bellera» a. 930 (139.4f.). Que la vocal terminal sigui *i* o bé *-ako*, *-aco* és indiferent en germànic, i és clar que en fonètica romànica s'havia de reduir a -ICU pertot (recordem la història de *monge*, -jo; i de *fetge* *FÉTICU).

Descartem altres pistes, errívols. No serà concreció toponímica de *fetge* víscera: car a penes en seria concebible una aplicació agrària o mineralògica (*terres afetgegades*?, idea indocumentada, fantàstica, i sense analogies leximòrfiques). FAGEA 'bosc de faigs' ha donat *faia*, i de cap manera podia donar lloc a la *é* ni a la *ig* de *Fetges*. Car també a la fonètica barra ja el camí per partir del gr. *Pheidias* o dels poc freqüents NPP llatins *Fidius*, *Fedius*.

¹ Naturalment que no seria gaire menys freqüent en les altres comarques pirinenques, on no disposem de tanta documentació del període arcaic (Ss. IX-X), com en el Nordoest. Udina (*El Arch. Condal de Bna. S. X.*), assenyala, però, un *Fedacis* en el seu índex de docs. del comtat de Bna., Gir., però potser és var. paleogràfica del corrent *Feda(n)cus* FIDANTIUS.

Fetget, V. *Fet* (supra) i vol. I, 143 *Fetxines*, V. s. v. *Benafetxines* *La Feu*, V. *Fou*

FEU

Vall del Feu al Conflent, anomenada modernament *Vall de Cabriels*. Comprèn els termes de Talau, Aiguatèbia, Ralleu, Cauders i Sança (Alart, *Bull. Soc. Agr. Pyr. Or.* x, 69). Documentada *Vallis del Feu* a. 1358 (Alart, *Doc. Geog. Hist.*, 11) i *Valle del Feu* a. 1385 (Alart, *ibid.*, 18).

HOMÒNIMS. *Parròquia de Feu*, del terme de Navès (Solsonès), documentada l'any 1094 en un document llegit per JCoromines a l'Arxiu de Solsona.

Feu, partida antiga del terme de Sant Cugat del Vallès: *Feo* a. 1056 (*Cart. St. Cugat* II, 274).

ETIM. Del català *feu* 'possessió feudal' (cf. *DECat* III, 997b10-13). J. F. C.

-*Ficat*, *Bini* ~, V. vol. I, 145 *Ficolera*, V. *Figolla*

FIDELI, Collet de ~

En terme de La Salzedella (Baix Maestrat) (xxviii, 135.1).

HOMÒNIMS I PARÒNIMS. *Mas de Fideli*, nom de sengles masos d'Alcalà de Xivert i de Cocentaina (xxviii, 188.19; xxxvi, 25.14).

Mas de Fideli, en el terme d'Ares del Maestrat (xxviii, 85.21).

Moli de Fidela, en el terme de Real de Montroi (Ribera A. del Xúquer) (xxx, 157.22).

El Fideu, partida del terme de Guadasséquies (Vall d'Albaida) (xxxI, 108.7).

Es Pla d'En Fideu, terme de Bunyola (Mallorca) (xl, 4.12; Mapa Mascaró 8WG9).

ETIM. *Fideli* semblen variants del valencià antic *fo deli* 'manifasser, el qui es fica on no el demanen', derivat de l'àrab *fuḍūli*, del mateix significat, que alhora deriva de l'àrab *faḍal* 'sobrar, ser-hi de massa' (*DECat* IV, 70a9-11); probablement, almenys en part, hi ha hagut encreuament amb el mot *fideu*, en el sentit etimològic arabo-romànic de 'desbordament, sobreixida d'un torrent; inflor de l'estiatge', que degué formar-se amb un verb *fidear* 'créixer, sobreixir', derivat de l'àrab *fād* (imperatiu *fid*), del mateix significat (*DECat* III, 1012a60-b9). J. F. C.

Fiella, V. *Filella* *Figamar*, *Figaró*, V. *Figuera*

FIGOLS

Nom de tres pobles pirinenques.

(1) FÍGOLS *de les Mines*, en el Berguedà, uns 10 k. dret al Nord de Berga.

PRON. LOC.: *figuls*, Casac. 1920; id. a Borredà i a Vallcebre, 1933, 1964.

MENTIONS ANT. 831: Acta C.SdUrg.: *Figulus* (amb var. *Figulos*) en el Capbreu i *Figols* còp. S. XII (ed. PPujol, n.º 217) (citat darrere *Balcebre i Maçaners* i abans de *Castellar del Riu*); 835: «villare *Ficulus* in pago Bergense» (*Cat. Car.* II, 247.22); 1061: castro *Figolo* (MiretS, *Ant. doc. cat.*, 11); 1163: *Figols* (SerraV., *Pinós i Mtpl.*, 45); 1359: *Figols* (CoDO-ACA XII, 70), «perroquia de Gargalà e *Figols*» (*ibid.* 57).

(2) FÍGOLS *d'Organyà*, damunt aquesta vila, 2 k. a l'Est.

PRON.: *figols* a Organyà, 1920, Casac.; amb gentilic *figolans*; *figuls* a La Coma de Cardener, 1932, a Oliana 1957.

MENTIONS ANT. 835: *Ficulus* (*Cart. Tavernoles*, 28.2, citat junt amb *Adraén*, 28.35); c. al S. x: *Figols* (Capbreu del *Cart. de SdUrg.*, fº 12, xxxviii, 19.17); 1030: *Figols* (BABL VI, 351); 1034: *Figuls* (ib. VI, 353); 1043: *valle Figulense* (BABL VI, 353); 1043: *Ficuls* (BABL VIII, 427); 1056: *vall de Figuls* (BABL VI, 383); 1065: *Figuls* (BABL VI, 384); 1051: *Fichuls* (BABL VIII, 431); 1065: *Figuls* (BABL VIII,